

389. Odločba Sveta za avtorsko pravo, stran 1883.

Številka: 31229-11/2007

Datum: 10. 12. 2012

ODLOČBA

Svet za avtorsko pravo (v nadaljevanju: Svet) je v zadevi vlagatelja Zavoda za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije, Ljubljana, Šmartinska 152, proti nasprotni stranki, o zahtevi za določitev primerne tarife in tarife za čas postopka pred Svetom, na podlagi prvega odstavka 157.b člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (v nadaljevanju: ZASP) dne 6. 11. 2012

o d l o č i l:

1. Zahtevi za določitev primerne tarife in tarife za čas postopka pred Svetom se zavrneta.
2. O stroških postopka bo izdan poseben sklep.

Obrazložitev

I.

Vlagatelj je dne 12. 9. 2007 zahteval določitev primerne tarife za nadomestila za predvajanje fonogramov med avtobusnim prevozom, tri mesece kasneje, dne 21. 12. 2007 pa je predlagal še določitev tarife za čas postopka pred Svetom.

Navedel je, da je njegova glavna dejavnost kolektivno uveljavljanje in zaščita pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov. Ustanovljen je bil leta 1997, od leta 2000 pa ima za njeno izvajanje dovoljenje Urada za intelektualno lastnino Republike Slovenije (v nadaljevanju: Urad).

Trdil je, da obveznost plačila nadomestila za predvajanje fonogramov avtoprevoznikov določa 130. člen ZASP (sekundarna uporaba fonogramov). Avtoprevozniki, mednje sodijo tudi avtobusni prevozniki, so združeni v Sekciji za promet pri Obrtni zbornici Slovenije in Združenju za promet in zveze pri Gospodarski zbornici Slovenije. Poudaril je, da je plačevanje nadomestil za uporabo glasbe na javnih prevoznih sredstvih več desetletna praksa v sosednjih državah in državah članicah Evropske Unije.

Na pozive k sklenitvi sporazuma o plačilu nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja vlagatelja, Sekcija za promet Obrtne zbornice Slovenije ni odgovorila; prav tako se ni odzvala na vabilo k pogajanju, objavljeno v Uradnem listu RS, št. 33/07 z dne 13. 4. 2007.

Predlagal je naslednjo tarifo za nadomestila za predvajanje fonogramov med avtobusnim prevozom: za javni prevoz na rednih linijah (za mestni, primestni in lokalni notranji promet) v višini 2,38 EUR; 3,58 EUR za medkrajevni promet in 4,77 EUR za mednarodni promet, medtem ko naj bi nadomestilo

za turistične prevoze znašalo 17,90 EUR (za notranji promet) in 23,85 EUR (za mednarodni promet). V primeru, da bi se nadomestilo lahko obračunalo po več različnih tarifnih postavkah, se v obzir vzame najvišja (s tem obsega tudi nižje postavke); plačevalo naj bi se mesečno za vsak avtobus z vgrajeno napravo za javno priobčitev in uporabo fonogramov.

Določitev tarife za čas postopka je vlagatelj zahteval dne 21. 12. 2007. Ob tem je zapisal, da sta imeli dve največji podjetji mestnega prevoza v svojem voznem parku manj kot 250 avtobusov.

Svet v novi sestavi je (zaradi časovne oddaljenosti vložitve zahteve) dne 29. 6. 2012 vlagatelja pozval, da izjavi ali pri zahtevah še vztraja. Slednji je pojasnil, da želi odločitev.

Posledično je Svet sklenil, da mora založiti ustrezna sredstva za kritje stroškov njegovega delovanja.

(1)

Z nadaljnjim sklepom, z dne 3. 10. 2012, je Svet vlagatelju naložil dopolnitev: da mora opredeliti nasprotno stranko – reprezentativno združenje uporabnikov ter navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoji zahtevi.

Pri tem ga je opozoril na posledice, če ne bo ravnal v skladu z nalogi.

Nanj se je vlagatelj pravočasno odzval; navedel je, da so tri združenja reprezentativna: Avtoprevozniška zbornica, Gospodarska zbornica in Obrtno-podjetniška zbornica. Zbornice je kratko orisal (kdaj so bile ustanovljene, obliko članstva (prostovoljno/obvezno) in način delovanja).

V zvezi s pozivom naj navede dejstva in predlaga dokaze, na katere opira svoji zahtevi, pa je ponovil že zapisano o vsebini 130. člena ZASP. Pri tem je trdil, da tarifa za javno priobčitev na vlakih in avtobusih na Madžarskem znaša 555 forintov za prevozno sredstvo na mesec, v vlogi pa je navedel še tabele oziroma izseke tarif za Finsko, Srbijo in Hrvaško. Vztrajal je pri predlagani tarifi in trdil, da je primerna, pri tem pa opozoril na dejstvo, da na prevozih prihaja do priobčitve fonogramov. Zapisal je še, da prevozna podjetja ustvarjajo večmilijonske prihodke letno (LPP d.o.o.: 31,6 milijonov EUR; Izletnik Celje d.d.: 19,9 milijonov EUR; Alpetour potovalna agencija d.d.: 17 milijonov EUR; Veolia transport Štajerska d.d.: 15,5 milijonov EUR; Veolia transport Dolenjska in Primorska d.d.: 12,2 milijonov EUR, Koratur d.d.: 6,2 milijonov EUR in Relax trans d.o.o.: 2,6 milijonov EUR).

II.

Zahtevi za določitev primerne tarife in tarife za čas postopka pred Svetom nista utemeljeni.

(1) Odločilna dejstva (bistveno dejansko stanje):

Vlagatelj je zahteval, da Svet določi primerno tarifo in tarifo za čas postopka za predvajanje fonogramov med avtobusnimi prevozi. Svoji zahtevi je podkrepil s citatom komentarja 130. člena ZASP.(2) Pri tem je pojasnil, da slednji točno določa skupine uporabnikov, ki so dolžni plačati nadomestilo za uporabo glasbe na javnih prevoznih sredstvih. To je ustaljena praksa v sosednjih državah in državah Evropske Unije. Predlagal je še mesečno višino nadomestil za posamezne tipe prevozov ter obračun za vsako vozilo z vgrajeno napravo za uporabo in javno priobčitev fonogramov. V primeru več postavk, bi se upoštevala najvišja (obsegala bi tudi nadomestila na razdaljah z nižjimi postavkami).

Predlog za izdajo tarife za čas postopka je vseboval še nadaljnjo navedbo o številu avtobusov v dveh največjih podjetjih za mestni prevoz (manj kot 250 avtobusov).

Na poziv Sveta je v vlogi navedel tabele oziroma izseke tarif za Finsko, Srbijo in Hrvaško. Pri tem je pojasnil, da je tarifa za javno priobčitev na vlakih in avtobusih na Madžarskem 555 forintov za prevozno sredstvo na mesec. Poudaril je, da na prevozih prihaja do priobčitve fonogramov ter da prevozna podjetja ustvarjajo večmilijonske prihodke letno (LPP d.o.o.: 31,6 milijonov EUR; Izletnik Celje d.d.: 19,9 milijonov EUR; Alpetour potovalna agencija d.d.: 17 milijonov EUR; Veolia transport Štajerska d.d.: 15,5 milijonov EUR; Veolia transport Dolenjska in Primorska d.d.: 12,2 milijonov EUR, Koratur d.d.: 6,2 milijonov EUR in Relax trans d.o.o.: 2,6 milijonov EUR).

(2) Pravna podlaga (navedba predpisov na katere se odločba opira):

Svet je svojo odločitev oprl na ZASP (Uradni list RS, št. 21/95 z dne 14. 4. 1995, št. 9/01 z dne 9. 2. 2001, št. 30/01 z dne 26. 4. 2001, št. 43/04 z dne 26. 4. 2004, št. 94/04 z dne 26. 8. 2004, št. 17/06 z dne 17. 2. 2006, št. 44/06 z dne 25. 4. 2006, št. 139/06 z dne 29. 12. 2006, št. 16/07 z dne 23. 2. 2007, št. 68/08 z dne 8. 7. 2008 ter odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije: sklep št. U-I-149/98-36 z dne 28. 6. 2001, odločba št. U-I-200/02-12 z dne 13. 5. 2004 in odločba št. U-I-191/09-7

z dne 30. 11. 2010) ob smiselni uporabi Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP; Uradni list RS, št. 80/99 z dne 1. 10. 1999, št. 70/00 z dne 8. 8. 2000, št. 52/02 z dne 14. 6. 2002, št. 73/04 z dne 5. 7. 2004, št. 22/05 z dne 8. 3. 2005, št. 119/05 z dne 28. 12. 2005, št. 24/06 z dne 7. 3. 2006, št. 105/06 z dne 12. 10. 2006, št. 126/07 z dne 31. 12. 2007, št. 65/08 z dne 30. 6. 2008, št. 8/10 z dne 5. 2. 2010 ter sklep Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-54/06-32 z dne 27. 5. 2009).

(3) Nosilni razlogi (razlogi, odločilni za presojo oziroma razlogi, zaradi katerih ni bilo ugodeno zahtevam):

Vsaka stranka mora navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoje predloge ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze druge stranke. Svet ni vezan na dokazne predloge in zahtevke strank (peti odstavek 157.a člena ZASP).

Svet lahko strankam kadarkoli naloži, da predložijo dodatno gradivo in podatke, za katere presodi, da bi lahko koristili postopku, zlasti da pripravijo ustrezna poročila, predložijo izvedenska mnenja in podobno. Svet glede na vse okoliščine presodi, kakšen pomen ima to, da stranka ni ravnala v skladu z nalogom (šesti odstavek 157.a člena ZASP).

Pisna zahteva za določitev primerne tarife mora med drugim vsebovati obrazložitev spornih vprašanj in predlog tarife, ki naj jo določi Svet, oziroma predlog rešitve drugega spornega vprašanja (tretji odstavek 157.a člena ZASP).

S tarifo za uporabo avtorskih del se določita višina in način izračunavanja avtorskega honorarja ali nadomestila, ki ga mora posamezni uporabnik plačati kolektivni organizaciji za uporabo avtorskega dela iz repertoarja kolektivne organizacije (prvi odstavek 156. člena ZASP). Pri določanju primerne tarife se upoštevajo zlasti celotni bruto prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, če to ni mogoče, celotni bruto stroški, povezani s to uporabo; pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika; razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena; razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno; posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del in primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij v drugih, predvsem sosednjih državah Evropske skupnosti, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči (tretji odstavek 156. člena ZASP).

Na citirane določbe je bil vlagatelj izrecno opozorjen; s sklepom ga je Svet pozval, da navede (potrebna) dejstva in predlaga dokaze zanje, na podlagi katerih bi bilo mogoče določiti tarifo nadomestil za uporabo njegovih varovanih del.

Trditev, da so v ZASP »natančno določene skupine uporabnikov, ki so dolžne plačevati nadomestilo v skladu z veljavno zakonodajo, plačevanje nadomestil za uporabo glasbe na javnih prevoznih sredstvih pa je več desetletna praksa tako v sosednjih državah, kot tudi drugod v Evropski uniji« zagotovo ne izpolnjuje standarda, ki ga vlagatelju nalaga določba petega odstavka 157.a člena ZASP. Zapisano velja za citat komentarja ZASP, kakor tudi za pojasnilo, da »sta imeli dve največji podjetji, ki skrbita za mestni prevoz v dveh naših največjih mestih, v svojem parku skupaj manj kot 250 avtobusov« in podatek o prihodkih prevoznih podjetij.

Kolektivno organizacijo, kot pobudnika in predlagatelja (torej vložnika) tarife zadane trditveno in dokazno breme glede postavk in dejanskih okoliščin za utemeljitev njihove primernosti.(3) To pomeni, da mora navesti dejstva in predlagati dokaze na katere opira svoj predlog: obrazložiti in utemeljiti posamezne tarifne postavke (višino in način izračunavanja; prvi odstavek 156. člena ZASP), kakor tudi njihovo primernost (dejanske okoliščine; tretji odstavek 156. člena ZASP). V nasprotnem primeru Svet presodi, kakšen pomen ima to, da vlagatelj ni ravnal po citirani določbi. Zapisano drugače, Svet bodisi ne upošteva trditve (ki niso podkrepljene z dokazi ali pa so presplošne) oziroma zavrne zahtevo.(4) Brez ustrezne trditvene (in dokazne) podlage sploh ni mogoče presoditi vsebine in primernosti predlagane tarife.

Kot že poudarjeno, je Svet vlagatelja pozval k dopolnitvi zahtev.(5) Naložil mu je, da navede dejstva in predlaga dokaze, na katere opira svoji zahtevi (peti odstavek 157.a. člena ZASP): prvenstveno opredeli avtorska dela, za katera zahteva plačilo nadomestil in v tem pogledu poda trditve v smislu tretjega odstavka 156. člena ZASP (celotni bruto prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, če to ni mogoče, celotni bruto stroški, povezani s to uporabo; pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika; razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena;

razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno; posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del; primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij v drugih, predvsem sosednjih državah Evropske Unije, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči). Pri tem ga je izrecno opozoril, da mora za podana stališča in razlage predlagati tudi ustrezne dokaze (s sklici nanje); da naj pri tem upošteva predvsem citirani tretji odstavek 156. člena ZASP ter na posledice v primeru, če ne bo ravnal v skladu z zahtevanim.

Na sklep o dopolnitvi zahteve se vlagatelj ni ustrezno odzval: ni navedel ne potrebnih dejstev, še manj pa zanje ponudil dokaze, niti ni predlagal podaljšanja roka za opravo teh dejanj. Nasprotno, najprej je ponovil splošen citat, povzet iz komentarja 130. člena ZASP, v nadaljevanju pa je ponudil posamezne izseke tarif Madžarske, Finske, Srbije in Hrvaške. Poleg tega, da so v tujem jeziku (razen tarife za Madžarsko), vlagatelj le-teh z ničemer ni opredelil. Tako ni jasno, kdo je Gergely Bekeš (in kaj kolektivna organizacija EJI), ki naj bi posredoval podatek o nadomestilu za javno priobčitev na vlakih in avtobusih na Madžarskem v višini 555 forintov za prevozno sredstvo na mesec. Ta trditev je povsem splošna in nepreverljiva (nedokazana). Omenjena vsota obsega dve vrsti prevoza (avtobusni in z vlakom), medtem ko se zahtevi vlagatelja nanašata le na avtobusni prevoz.(6) Odveč je pripominjati, da ni znano kdaj je bila tarifa oblikovana ter da je znesek v tuji valuti.

Zapisano velja za preostale izseke tarif. Tako za finsko in srbsko tarifo ni navedeno, kdo jo je izdal in kdaj; za katera nadomestila je oblikovana (ali se nanaša na (sekundarno) radiodifuzno oddajanje in/ali drugo obliko javne priobčitve), izostala je primerjava glede na različne oblike prevoznih sredstev (oziroma uporabnikov) in podobno.

Tudi hrvaška tarifa je neopredeljena: ni jasno, kdo jo je izdal in kdaj; za katera nadomestila je oblikovana (za (sekundarno) radiodifuzno oddajanje in/ali drugo obliko javne priobčitve), manjka primerjava glede na različne oblike prevoznih sredstev (oziroma uporabnikov) in tako dalje.

Podatek o prevoznih podjetjih pa je povsem splošen: ni zapisano ne na katero leto se nanaša, niti kakšna je struktura prihodka in dejavnosti (katere dejavnosti oziroma storitve obsega; koliko od tega je avtobusnih prevozov in na kakšnih razdaljah).

Vlagatelj navkljub izrecnemu pozivu Sveta, v katerem je bil opozorjen na pravne posledice neustrezne dopolnitve svojih zahtev, v ničemer ni opredelil ne vsebine ne primernosti predlagane tarife. Slednja se določa po šestih (zgoraj) naštetih merilih (tretji odstavek 156. člena ZASP). Le-ta so orodje za določitev primerne tarife in veljajo za vse vrste tarif (sporazumno tarifo po drugem odstavku 156. člena ZASP, začasno tarifo kolektivne organizacije po četrtem odstavku 156. člena ZASP, tarifo za čas postopka pred Svetom po drugem odstavku 157.b člena ZASP in prisojeno primerno tarifo po prvem odstavku 157.b člena ZASP). Pojem »primernosti« je pravni standard, ki se šele z odločitvijo (kolektivne organizacije same oziroma sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov, ali odločbo Sveta oziroma Vrhovnega sodišča Republike Slovenije) vsebinsko napolni. Do tega pride z uporabo naštetih meril iz tretjega odstavka 156. člena ZASP ali drugih ustreznih meril. Seznam iz tretjega odstavka 156. člena ZASP seveda ni taksativen, možna so tudi druga merila, ki pa jih mora vlagatelj navesti in izkazati. Brez dvoma pa ta merila (merila iz tretjega odstavka 156. člena ZASP in/ali druga merila) določajo vsebino in primernost tarife. Primerna tarifa je rezultat uporabe teh pravil.(7)

Tarifa mora biti ustrezno obrazložena in utemeljena: navedena morajo biti dejstva in predlagani dokazi, na katere se opira (peti odstavek 157a. člena ZASP).(8)

Edini oprijemljiv podatek, ki ga je vlagatelj Svetu ponudil, je predlagana višina nadomestil za posamezne oblike prevozov. Ta pa, kot že poudarjeno, ne zadošča za vsebinsko odločanje Sveta (za določitev primerne tarife in tarife za čas postopka pred Svetom). Svet je zato zahtevi zavrnil.

Nenazadnje pa Svet opozarja na obsežno prakso Vrhovnega sodišča Republike Slovenije o dolžnosti navajanja in predlaganja dokazov v postopkih, kjer se smiselno uporablja ZUP.(9)

(4) O nasprotni stranki:

Svet na tem mestu podaja še kratko pojasnilo glede poziva k opredelitvi nasprotne stranke.

Stranka je lahko vsaka fizična oseba in pravna oseba zasebnega ali javnega prava, na katere zahtevo je začel postopek ali zoper katero teče postopek (smiselna uporaba prvega in drugega odstavka 42. člena ZUP v zvezi s sedmim odstavkom 157.a člena ZASP). Lastnost stranke ima le

oseba, o katere pravici, obveznosti ali pravni koristi se v konkretnem postopku odloča; slednje določa materialni predpis.(10)

Kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov lahko kadarkoli po objavi začasne tarife ali če po štirih mesecih od začetka pogajanj ne skleneta skupnega sporazuma, zahteva, da Svet določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju v zvezi s skupnim sporazumom (prvi odstavek 157.a člena ZASP).

Pravice in pravne koristi, o katerih se odloča v posameznem postopku, določa materialni predpis, v predmetni zadevi je to ZASP. Slednji Svetu nalaga, da pošlje zahtevo za določitev primerne tarife in tarife za čas postopka nasprotni stranki, konkretno reprezentativnemu združenju uporabnikov, da se o njej izreče (četrti odstavek v zvezi s prvim odstavkom 157.a člena ZASP).

Vlagatelj v predlogu za določitev primerne tarife in tarife za čas postopka pred Svetom ni opredelil reprezentativnega združenja.(11)

Svet v prejšnji sestavi je posredoval predlog za določitev primerne tarife Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije brez predhodnega poziva vlagatelju, da opredeli nasprotno stranko.

Toda Svet ni mogel sklepati kdo je nasprotna stranka v tem postopku(12) in je zato pozval vlagatelja, naj jo opredeli (sklep z dne 3. 10. 2012). Pri tem ga je opozoril, da mora podati točno ime (firmo) in naslov (poslovni naslov) reprezentativnega združenja (ime in naslov iz Poslovnega registra Slovenija oziroma Sodnega registra).

Tudi tej zahtevi vlagatelj ni sledil: navedel je le imena oziroma nazive potencialnih reprezentativnih združenj uporabnikov, brez njihovih naslovov in trditev ter dokazov, s katerimi bi izkazoval njihovo reprezentativnost.

III.

Stroški postopka:

O stroških postopka pred Svetom bo le-ta odločil s posebnim sklepom (sedmi odstavek 157.d člena ZASP).

Pravni pouk: Zoper to odločbo je dovoljena tožba, ki se vloži pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije v 30 dneh od vročitve odločbe (prvi odstavek 157.d člena ZASP).

Predsednica Sveta
Mojca Mlakar l.r.

(1) Sklep o založitvi predujma je vlagatelj prejel dne 11. 9. 2012 in še istega dne založil sredstva v višini 5.000,00 EUR.

(2) Gre za Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem, Ljubljana: Gospodarski vestnik 1997, stran 313.

(3) Tako Miha Trampuž: Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic: ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti, Ljubljana: GV Založba 2007, stran 141.

(4) Primerjaj Miha Trampuž: Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic: ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti, Ljubljana: GV Založba 2007, stran 142.

(5) Zlasti, ker je vlagatelj v predlogu za izdajo tarife za čas postopka pred Svetom z dne 21. 12. 2007 očital, da ni prejel nobenega odgovora, ne »morebitne zahteve za dodatno dokumentacijo« .

(6) Ni znan delež avtobusnih prevozov.

(7) Miha Trampuž: Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic: ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti, Ljubljana: GV Založba 2007, stran 90 in tam našeta praksa Ustavnega sodišča Republike

(8) To izhaja iz načela transparentnosti oziroma preglednosti (predvsem metode/pravila za izračunavanje in preverjanje tarif).

(9) Na primer: Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije št. U 298/2002 z dne 2. 7. 2003, št. I Up 349/2005 z dne 31. 5. 2006, št. I Up 1336/2004 z dne 26. 1. 2006 in I Up 387/2004 z dne 18.4.2005. Primerjaj tudi Sklep Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-94/95 z dne 24. 11. 1998.

(10) Primerjaj sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. X Ips 1134/2006 z dne 4. 3. 2010, X Ips 906/2004 z dne 11. 2. 2009 in opr. št. X Ips 305/2007 z dne 9. 10. 2008.

(11) Zapisal je le, da so avtoprevozniki združeni v Sekciji za promet pri Obrtni zbornici Slovenije in Združenju za promet in zveze pri Gospodarski zbornici Slovenije ter da se prva ni odzvala na vabilo k pogajanju.

(12) Reprezentativna so namreč tista združenja uporabnikov, ki predstavljajo večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim drug zakon priznava reprezentativnost (prvi odstavek 157. člena ZASP).
